

én és a HÁBORÚ.

(Egy szegedi nyárspolgár feljegyzései.)

Szerény vagyoni viszonyok között élek, amelyek mindinkább még szerényebbé válnak. Kartársaim annak idején finánc zsenit láttak bennem, pedig magunk közt szólva, husz évi verejtékes munka után csak 50.000 koronát tudtam összehozni. Most amikor a drágaság hihetetlen, és a pénz értéke így devalválódott körülbelül a harmadára, igazán csak éhezni tudnék kis tőkém kamataiból, mivel a háboru óta csöndes szemlélődésen kívül, semmi másra sem vagyok alkalmas.

Finánc tehetségem azonban, amit most örömmel tapasztalok, reális értékűnek bizonyult és anyagi gondok helyett, éles megfigyeléseim konzekvenciáinak levonásával bajlódok. Vagyonkamat, amint erre mód kínálkozott, hadikölcsönbe fektettem. Az utolsó pénz-morzszámát is örömmel és sietve adtam oda. Azóta a legjobb helyről vágom zsebre a dupla kamatot, olyan ur vagyok, mintha 100.000 koronám volna és ha a drágaság lavínájának gátat vetnek, akkor a jelenlegi körülmények között az én pénzem alig vesztett névértékéből valamit.

... És milyen különösek az emberek. Főképpen a gazdag és nagyon gazdag emberek. Aki nekik leginkább módjukban áll, azok huzódnak legjobban a hadikölcsöntől. Más városban nem tudom így van-e, de Szegeden a magam fajtájú népek, mindenüket odaadják szívesen. És a gazdagok miért nem? Egy lapban olvastam a napokban, hogy a tanító megkérdezi a kis nebulót:

— Mond fiam, le tudod vetni a téli kabátod?

A gyerek büszkén vágja ki:

— Le én!

— Hát a medve le bírja-e vetni a bundáját?

— Nem bírja.

— És miért nem?

A gyerek gondolkodik egy kicsit, aztán büszkén vágja ki:

— Mert csak a jó Isten tudja, hol vannak a gombjai.

Az élelmiszer problémával sokat foglalkozom. Kettesben édegek feleségemmel és az asszony már hetek óta tele sirja a fejemet, hogy nem tud tejet kapni.

— No majd szerzek én, — mondtam a nőnek, — és azzal magamhoz vettem egy literes üveget, becsomagoltam ujságpapírba és utnak indultam. Igaz, hogy nyugalmazott sőtiszt vagyok, de azért nem röstelem a piacokat járni. Félóráig kóboroltam mindenfelé, egyik helyről a másikra, tejesarnokról-tejesamokra (hej! ezeknek is meg kellene már változtatni a nevüket), de tejet sehohse leltem. Végre eljutottam a városi bérházhoz.

— Ott lehet tejet kapni, — mutogatta egy jóakaróm, — és így történt, hogy bevetődtem a városi tejüzletbe, ahol a Gerliczy-uradalom tejtermékeit mérik ki. A tej nagy kannákban álldogált az üzletben és nem kis örömömre felfedeztem a pult mögött Margitkát, a régi szomszédom kis leányát, aki most elárúsítónő ott. Végre tejhez jutok, — gondoltam — és legszébb hangomon, amivel azelőtt sok nőt boldosítottam meg, így szóltam:

— Egy liter tejet adjon, édes Margitka.

A kis leány azonnal megösmert és kedvesen felelt:

— Hol az orvosi bizonyítvány Balambér bácsi?

— Minek az orvosi bizonyítvány? — kérdeztem meglepődve, hisz hál' Istennek senki sem beteg nálunk.

— De anélkül nem szabad tejet adnom. Ez a sok tej itt mind a betegeknek van féretéve. Orvosi bizonyítvány nélkül az egészséges ember sem kaphat tejet.

— Hát minek az egészséges embernek orvosi bizonyítvány?

— Azt már én nem tudom, — mondta a feleségő, kis Margitka (szerettem volna megcsipni a pofikáját), — de tegnap is beállított ide egy bamba cseléd lány és orvosi bizonyítvánnyal

3 liter tejet kért. No gondoltam, ahol ennyi tej kell, ott nagy beteg lehet a háznál. Megkérdeztem hát tőle, hogy ki a beteg. Buta vigyorgással mondta:

— A Totyakos van megfázva, a naccsága kis öleb-kutyája...

Tejet tehát nem kaptam, egy kis tanuságot azonban igen.

Tegnap bemegyek az egyik zálogházba, érdeklődni, hogy mikor lesz árverés. Szerettem volna olesó pénzért egy jó télikabáthoz jutni, mert a szabóm a haretéren van és új mesterral nem akarok ismeretséget kötni. Háboru előtt még a szabók jámbor, türelmes emberek voltak, de mostan oldalukon olló lóg és ha akarja az ember, ha nem, hát mindjárt megvágják.

— Mikor lesz árverés? — kérdeztem a hegyes bajszú Kaiser barátomat, a drága becsüst. (Bizony sok kliensnek drága ő.)

— Árverés? — bámult rám csodálkozva. Nem volt itt már talán egy éve árverés. Egészen elszoktunk mi már attól.

— Mi a manó, — tudakoltam, — olyan jó dolga van az embereknek, hogy már a zálogházak is üresek.

— Hisz épen az a baj, — mondta az emberismerő becsüs, — hogy már se jó, se rossz dolguk nincsen az embereknek. Ami volt, azt már rég ide hordták, új dolgokat venni nem tudtak; a kamatokat fizetni nem győzték. Az árverési hiénák aztán mindent összevásároltak potom áron és most üresek a szegedi zálogházak.

Barátom, a becsüs azzal a tanáccsal bacsájtott utnak, hogy ha jó és olesó télikabátot akarok, álljak be katonának, ott kapok ingyen is.

(h. i.)

Szegedről nem szabad lisztet elszállítani.

(Saját tudósítónktól.) Irtunk már arról több ízben is, hogy öt-tíz kilós postacsomagokban nagymennyiségű lisztet szállítottak el Szegedről. Körülbelül tíz vagonra tehető az így titokban elszállított lisztmennyiség. Ez még nem nagy mennyiség, de tartani lehet attól, hogy ez a szállítás idővel oly nagy méreteket fog öltetni, hogy azt a város erősen megérzi.

Az a mennyiség, amely Szeged egy évi szükségletét kielégíti, szigorúan meg van állapítva s ebből ha elvesznek, ujjabbal pótolni nem lehet. A lisztaszállítást a legszigorubbann kell megakadályozni s ezért dr. Somogyi Szilveszter polgármester szigorú utasításban oktatja ki a lisztkereskedőket, hogy a lisztelárusításnál a város közönségének érdekeit ne tévezzék szem elől.

A polgármester által kibocsátott rendelet így hangzik:

— Arról értesültem, hogy a város közéletelmzésére szolgáló lisztet sokan elvonják rendeltetésétől, amennyiben azt tarhonyakészítésre használják fel, igen sokan s köztük sok katonai legénység, de magánszemélyek is postán vidékre, nem ritkán külföldre kiüld kisebb-nagyobb mennyiséget.

Tekintetel arra, hogy a katonai legénység ellátásáról a katonaság gondoskodik s így ezeknek lisztre nincs szükségük, ennél fogva eltiltom a lisztkereskedőket attól, hogy a katonai legénység részére lisztet szolgáltatassanak ki, kivéve a helybeli, nős, családos katonákat, akiknek családja liszttel való ellátás tekintetében a polgári lakossághoz tartozik. Amelyik kereskedő ezen tilalmam ellen vét, az ellen a kihágási eljárás folyamatba fog téteni és lisztet többé nem fog kapni.

Habár ez alkalommal nem rendelem is el, hogy a lisztet legfeljebb 2 kiló mennyiségben szolgáltatassák ki a közönségnek, mégis figyelmeztetem a lisztkereskedőket, hogy egy-egy vásárló részére egyszerre legfeljebb csak két kiló lisztet szolgáltatassanak ki és ennél nagyobb mennyiséget csak olyan ismert, megbízható egyéneknek adjon, akikről

feltéhető, hogy a vásárolt lisztet nem fogják más célra, mint helybeli közfogyasztás céljaira használni.

Általában felhívom a lisztkereskedőket, hogy a liszt kiszolgáltatása körül a legnagyobb körültekintéssel és gondossággal járjanak el, mert ahol arról győződnek meg, hogy a lisztet kiszolgáló kereskedő nem jár el a kellő óvatossággal és gondossággal, s ez által a város közfogyasztására szánt liszt rendeltetésétől elvonatik, azon kereskedő a liszt árusításából ki lesz zárva.

Minthogy pedig tudomást szereztem arról, hogy egyes pékek a kenyér és péksütemények készítésére beszerzett lisztet árusítják is, ennél fogva figyelmeztetem a pékeket, hogy ettől saját érdekükben tartózkodjanak, mert ez által a beszerzett lisztet rendeltetésétől elvonják s esetleg nem lesz módjukban a sütéshez szükséges lisztet beszerezni.

Békesség.

Prédikáció, mondotta: Löw Immánuel.

Két szó kísér bennünket e szent idők imádásaiban: *békesség-szerző Isten*: ezen a néven nevezzük e szent napok során évről-évre a segítő Istent, e néven szólítjuk bűnbánó imáink utolsó sohajában, de a szív forró érzése csak *idén* nyilatkozik meg egész melegével, minden reményével, könyörgő hevével ebben a két szóban: *békesség-szerző Isten*, amely mint buzgó imádság epedez százazrek, nem, milliók ajakán. Ezért ragadja meg a próféta mai igéje lelkünket. Érezzük, hogy e nap bűnbánó könyörgéseiben teljesedik az ige: „Mert így szól a magasságos és dicsőséges, aki örökkévalóságban lakozik, Szent az ő neve: Magasságban és szentségben lakozom, de a töredelmessel és alázatossal is, hogy megelevenítem az alázatosok lelkét és megélesszem a töredelmeselek szívét. Mert nem mindörökre pörölök s haragvásom nem örök, mert elepedne az élet előttem, a lelkek, akiket alkoték.” Az ő utait láttam s meggyógyítom őt, terelem őt s vigaszt juttatok néki és gyászolóinak. Teremtem nékiek az ajak új gyümölcsét: Békesség, békesség a távolvalóknak és a közelvalóknak, szól az Ur és meggyógyítom őket. Gyógyíts meg bennünket, nyujts vigaszt gyászolóinknak, békességet távolvalóknak, közelvalóknak. Amen.

Ha valamilyen vár ellen vonulsz, hogy háborut viselj ellene, előbb hirdad föl békességre. Nagy sor a békesség, mert Izrael háborúiban is szükség van békére.

Rövid, éles veretű, kifejező mondásokba foglalja össze eldödeink bölcs megfigyelése hosszú gondolatsorok tömörített tartalmát. Ötféle vonatkozásban hirdeti: *nagy sor a béke!* Hirdeti a béke kieneses voltát s fogékony lélekkel, megértő hangulattal hallgatjuk velős mondasai magyarázó hirdetését.

Még Izrael harca is békére van utalva. Izrael küldetése lelki harc hitéért: *Ne legyen többé Jákob a neved, hanem Izrael, mert harcoltál Isten s emberrel és győző lettél.* Izrael élete lelki küzdelem hitéért, harc, amelyben helytállott mindenha, lelkét, nyugalma, kényelmét, békéjét áldozta föl eme lelki harcban.

A hadsereg mindig háborút kíván: ha megverték, hogy a csorbát kiköszörölje, ha győzött, hogy új babért arasson, új diadalra vezessék. Csak Izrael harca nem kér háborút: akinek feladata lelki harc a hitért, még az is keresi a békét a zsoltár igéje szerint (120, 7.): *Én békességes vagyok, de ha fölemelem szavam, amazok háborura készülnek.* Pedig a mi harcunk békés harc, fegyverünk a béke fegy-